

**KONVENCIJOS PRIEŠ KANKINIMĄ IR KITOKĮ ŽIAURŲ, NEŽMONIŠKĄ
AR ŽEMINANTĮ ELGESĮ AR BAUDIMĄ
FAKULTATYVUS PROTOKOLAS**

**Priimtas 2002 m. gruodžio 18 d. Rezoliucija Nr. A/RES/57/199 Jungtinių Tautų Generalinės
Asamblėjos penkiasdešimt septintojoje sesijoje,
įsigaliojo 2006 m. birželio 22 d.**

PREAMBULĖ

Valstybės, šio Protokolo Šalys,

dar kartą patvirtindamos, kad kankinimas ir kitoks žiaurus, nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas yra draudžiami ir laikomi rimtais žmogaus teisių pažeidimais;

įsitikinusias, kad siekiant Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą (toliau – Konvencija) tikslų būtina imtis tolesnių priemonių ir stiprinti laisvės netekusių asmenų apsaugą nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo;

primindamos, kad Konvencijos 2 ir 16 straipsniais visos Valstybės, Konvencijos Šalys, įpareigtos imtis veiksmingų priemonių, kad būtų užkirstas kelias kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo veiksmams bet kurioje jos jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje;

pripažindamos, kad pagrindinė atsakomybė už šių straipsnių įgyvendinimą tenka Valstybėms, kad laisvės netekusių asmenų apsaugos stiprinimas ir visapusiška pagarba jų žmogaus teisėms yra bendra visų atsakomybė ir kad tarptautinės vykdomosios institucijos papildo ir stiprina nacionalines priemones;

primindamos, kad veiksmingai kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo prevencijai būtinas švietimas ir įvairių teisėkūros, administracinių, teisminių ir kitokių priemonių derinys;

taip pat primindamos, kad Pasaulinė žmogaus teisių konferencija ryžtingai paskelbė, kad pastangos išnaikinti kankinimo reiškinį visų pirma turi būti sutelktos į prevenciją, ir paragino priimti Konvencijos fakultatyvų protokolą dėl prevencinės reguliarių vizitų į laisvės atėmimo vietas sistemos sukūrimo;

įsitikinusias, kad laisvės netekusių asmenų apsauga nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo gali būti sustiprinta neteisminėmis prevencinėmis priemonėmis, būtent rengiant reguliarius vizitus į laisvės atėmimo vietas,

susitarė:

I DALIS

Bendrieji principai

1 straipsnis

Šiuo Protokolu siekiama įsteigti sistemą, pagal kurią nepriklausomų tarptautinių ir nacionalinių institucijų atstovai reguliariai lankytųsi laisvės atėmimo vietose, siekdami užkirsti kelią kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimui.

2 straipsnis

1. Šiame Protokole nustatytoms funkcijoms atlikti įsteigiamas Kovos su kankinimais komiteto Kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo prevencijos pakomitetas (toliau – Prevencijos pakomitetas).

2. Prevencijos pakomitetas atlieka savo darbą remdamasis Jungtinių Tautų chartija ir vadovaudamasis jos tikslais bei principais, taip pat Jungtinių Tautų normomis dėl elgesio su laisvės netekusiais asmenimis.

3. Prevencijos pakomitetas taip pat vadovaujasi konfidencialumo, nešališkumo, atrankos netaikymo, universalumo ir objektyvumo principais.

4. Prevencijos pakomitetas ir Valstybės, Protokolo Šalys, bendradarbiauja įgyvendindamos šį Protokolą.

3 straipsnis

Kiekviena Valstybė, Protokolo Šalis, nacionaliniu lygmeniu įsteigia arba paskiria vieną ar keletą vizitus vykdančių institucijų kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo prevencijai užtikrinti (toliau – nacionalinės prevencijos institucijos), arba pratęsia jų įgaliojimus.

4 straipsnis

1. Vadovaudamasi šiuo Protokolu, kiekviena Valstybė, Protokolo Šalis, 2 ir 3 straipsniuose nurodytoms institucijoms sudaro galimybę aplankyti bet kurią jos jurisdikcijoje esančią ar kontroliuojamą vietą, kurioje asmenys yra arba gali būti laikomi nelaisvi, vadovaujantis valdžios institucijos įsakymu ar jai paraginus arba su jos pritarimu ar sutikimu (toliau – laisvės atėmimo vietos). Su šiais vizitais vykstama siekiant, jei reikia, sustiprinti šių asmenų apsaugą nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo.

2. Šiame Protokole laisvės atėmimas – tai bet kokios formos sulaikymas ar įkalinimas arba asmens apgyvendinimas viešojoje ar privačiojoje laisvės atėmimo vietoje, iš kurios asmeniui draudžiama laisva valia išeiti, remiantis teismo, administracinės ar kitos institucijos sprendimu.

II DALIS

Prevencijos pakomitetas

5 straipsnis

1. Prevencijos pakomitetas sudaromas iš dešimties narių. Šį Protokolą ratifikavus arba prie jo prisijungus penkiasdešimt Šaliai, Prevencijos pakomitečio narių skaičius išauga iki dvidešimt penkių.

2. Prevencijos pakomitečio nariai parenkami iš asmenų, pasižyminčių aukšta morale ir turinčių pripažintą profesinę patirtį teisingumo vykdymo, ypač baudžiamosios teisės arba kalėjimų ar policijos administravimo, srityje arba kitose srityse, susijusiose su elgesiu su laisvės netekusiais asmenimis.

3. Sudarant Prevencijos pakomitetį, deramas dėmesys skiriamas teisingam geografiniam atstovavimui kartu atsižvelgiant į įvairias Valstybių, Protokolo Šalių, civilizacijos ir teisės sistemų formas.

4. Sudarant pakomitetį, taip pat atsižvelgiama į tolygų lyčių atstovavimą, remiantis lygybės ir nediskriminavimo principais.

5. Prevencijos pakomitetyje negali būti daugiau nei vieno tos pačios valstybės piliečio.

6. Prevencijos pakomitečio nariai pareigas eina asmeniškai, yra nepriklausomi, nešališki ir pasirengę veiksmingai atlikti savo pareigas Prevencijos pakomitetyje.

6 straipsnis

1. Kiekviena Valstybė, šio Protokolo Šalis, gali, vadovaudamasi šio straipsnio 2 dalimi, pasiūlyti iki dviejų kandidatų, turinčių 5 straipsnyje nurodytą kvalifikaciją ir atitinkančių jame išdėstytus reikalavimus. Pateikdama šias kandidatūras, ji taip pat pateikia išsamią informaciją apie kandidatų kvalifikaciją.

2. a) Kandidatai turi būti kurios nors Valstybės, šio Protokolo Šalies, piliečiai;

b) bent vienas iš dviejų kandidatų turi būti kandidatūras siūlančios Valstybės, šio Protokolo Šalies, pilietis;

c) pasiūlyti galima ne daugiau kaip dvi Valstybės, šio Protokolo Šalies, piliečių kandidatūras;

d) Valstybė, šio Protokolo Šalis, prieš pasiūlydama kitos Valstybės, šio Protokolo Šalies, piliečio kandidatūrą, turi paprašyti tos Valstybės, šio Protokolo Šalies, pritarimo ir jį gauti.

3. Likus ne mažiau nei penkiems mėnesiams iki Valstybių, šio Protokolo Šalių, posėdžio, per kurį bus surengti rinkimai, dienos, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius Valstybėms, šio Protokolo Šalims, nusiunčia laišką, pasiūlydama joms per tris mėnesius pateikti savo kandidatūras. Generalinis Sekretorius abėcėlės tvarka pateikia visų pasiūlytų kandidatų sąrašą, nuroydamas juos pasiūliusias Valstybes, šio Protokolo Šalis.

7 straipsnis

1. Prevencijos pakomitečio nariai renkami toliau nurodyta tvarka:

a) pirmiausia atsižvelgiama į atitiktį reikalavimams ir kriterijams, nurodytiems šio Protokolo 5 straipsnyje;

b) pradiniai rinkimai surengiami praėjus ne daugiau nei šešioms mėnesiams nuo šio Protokolo įsigaliojimo;

c) Valstybės, šio Protokolo Šalys, Prevencijos pakomitečio narius išrenka slaptu balsavimu;

d) Prevencijos pakomitečio narių rinkimai vyksta per kas dveji metai rengiamus Valstybių, šio Protokolo šalių, posėdžius, kuriuos šaukia Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius. Šiuose posėdžiuose kvorumą sudaro du trečdaliai Valstybių, šio Protokolo Šalių, o išrinktais į Prevencijos pakomitetį laikomi tie, kurie surenka daugiausia balsų ir absoliučią daugumą dalyvaujančių ir balsuojančių Valstybių, šio Protokolo Šalių, atstovų balsų.

2. Jei per rinkimus pakankamai balsų, kad taptų Prevencijos pakomitečio nariais, surenka du tos pačios Valstybės, šio Protokolo Šalies, piliečiai, Prevencijos pakomitečio nariu tampa kandidatas, gavęs daugiau balsų. Jei piliečiai gauna tiek pat balsų, taikoma tokia procedūra:

a) jei tik vieną iš jų pasiūlė Valstybė, šio Protokolo Šalis, kurios pilietybę jis turi, Prevencijos pakomitečio nariu tampa šis pilietis;

b) jei abu kandidatus pasiūlė Valstybė, šio Protokolo Šalis, kurios pilietybę jie turi, surengiamas atskiras slaptas balsavimas nustatyti, kuris pilietis taps pakomitečio nariu;

c) jei nė vieno iš šių kandidatų nepasiūlė Valstybė, šio Protokolo Šalis, kurios pilietybę jie turi, surengiamas atskiras slaptas balsavimas nustatyti, kuris kandidatas taps pakomitečio nariu.

8 straipsnis

Jei Prevencijos pakomitečio narys miršta ar atsistatydina arba nebegali vykdyti savo pareigų dėl kitų priežasčių, šį narį pasiūlusi Valstybė, šio Protokolo Šalis, pasiūlo kitą tinkamą asmenį, turintį 5 straipsnyje nurodytą kvalifikaciją ir atitinkantį jame išdėstytus reikalavimus, atsižvelgdama į poreikį užtikrinti reikiamą įvairių kompetencijos sričių pusiausvyrą. Šis asmuo paskiriamas laikotarpiui iki kito Valstybių, šio Protokolo Šalių, posėdžio, jei tam pritaria dauguma Valstybių, šio Protokolo Šalių. Pritarimas įsigalioja, jei pusė ar daugiau Valstybių, šio Protokolo Šalių, tam nepaprieštarauja per šešias savaites po to, kai Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius jas informavo apie siūlomą paskyrimą.

9 straipsnis

Prevencijos pakomitečio nariai renkami ketverių metų kadencijai. Jie gali būti pakartotinai išrinkti, jei pasiūlomi dar vienai kadencijai. Pusės per pirmuosius rinkimus išrinktų narių kadencija pasibaigia po dvejų metų; iškart po pirmųjų rinkimų šiuos narius burtais nustato 7 straipsnio 1 dalies d punkte nurodyto posėdžio pirmininkas.

10 straipsnis

1. Prevencijos pakomitetis savo pareigūnus renka dvejų metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami kitai kadencijai.

2. Prevencijos pakomitetis tvirtina savo darbo tvarkos taisykles. Šiose taisyklėse, be kita ko, turi būti nustatyta, kad:

a) kvorumą sudaro pusė visų narių plus vienas;

b) Prevencijos pakomitečio sprendimai priimami daugumos dalyvaujančių narių balsais;

c) Prevencijos pakomitečio posėdžiai yra uždari.

3. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius sušaukia pirmąjį Prevencijos pakomitečio posėdį. Po pirmojo posėdžio Prevencijos pakomitetas renkasi tokiu metu, kaip nustatyta jo darbo tvarkos reglamente. Prevencijos pakomitetas ir Kovos su kankinimu komitetas bent kartą per metus posėdžiauja tuo pat metu.

III DALIS

Prevencijos pakomitečio įgaliojimai

11 straipsnis

1. Prevencijos pakomitetas:

a) lankosi 4 straipsnyje nurodytose vietose ir Valstybėms, šio Protokolo Šalims, teikia rekomendacijas dėl laisvės netekusių asmenų apsaugos nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo;

b) nacionalinių prevencijos institucijų atžvilgiu:

i) pataria ir padeda Valstybėms, šio Protokolo Šalims, kai reikia, šias institucijas įsteigti;

ii) palaiko tiesioginius ir, prireikus, konfidencialius ryšius su nacionalinėmis prevencijos institucijomis, teikia joms mokymo ir techninę pagalbą jų pajėgumams stiprinti;

iii) pataria ir padeda joms vertinti laisvės netekusių asmenų apsaugos nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo stiprinimo poreikius ir priemones;

iv) Valstybėms, šio Protokolo Šalims, teikia rekomendacijas ir pastabas, siekdamas sustiprinti nacionalinių prevencijos institucijų pajėgumus ir įgaliojimus kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo prevencijos srityje;

c) bendros kankinimo prevencijos tikslais bendradarbiauja su Jungtinių Tautų organais ir struktūromis, taip pat su tarptautinėmis, regioninėmis ir nacionalinėmis institucijomis ar organizacijomis, siekiančiomis sustiprinti asmenų apsaugą nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo.

12 straipsnis

Siekdamas suteikti Prevencijos pakomitečiui galimybę įgyvendinti 11 straipsnyje nustatytus įgaliojimus, Valstybės, šio Protokolo Šalys, įsipareigoja:

a) priimti Prevencijos pakomitetį savo teritorijoje ir sudaryti galimybę patekti į laisvės atėmimo vietas, kaip apibrėžta šio Protokolo 4 straipsnyje;

b) Prevencijos pakomitečiui teikti visą jo prašomą svarbią informaciją, kad jis galėtų įvertinti poreikius ir priemones, kurių reikėtų imtis, siekiant sustiprinti laisvės netekusių asmenų apsaugą nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo;

c) skatinti ir padėti palaikyti ryšius tarp Prevencijos pakomitečio ir nacionalinių prevencijos institucijų;

d) išnagrinėti Prevencijos pakomitečio rekomendacijas ir užmegzti su juo dialogą dėl galimų įgyvendinimo priemonių.

13 straipsnis

1. Prevencijos pakomitetas sudaro reguliarių vizitų į Valstybes, šio Protokolo Šalis, planą, kad galėtų įgyvendinti 11 straipsnyje nurodytus savo įgaliojimus. Pirmą kartą šis planas nustatomas burtais.

2. Po konsultacijų Prevencijos pakomitetas Valstybes, šio Protokolo Šalis, informuoja apie minėtą planą, kad jos galėtų nedelsdamos imtis reikiamų su pasirengimu vizitams susijusių organizacinių veiksmų.

3. Vizito vyksta bent du Prevencijos pakomitečio nariai. Šiuos narius, jei reikia, lydi pripažintos profesinės patirties ir žinių šio Protokolo reglamentuojamose srityse turintys ekspertai, kurie parenkami iš ekspertų sąrašo, parengto pagal Valstybių, šio Protokolo Šalių, Jungtinių Tautų vyriausiojo žmogaus teisių komisaro ir Jungtinių Tautų tarptautinio nusikalstamumo prevencijos centro pasiūlymus. Rengdamos šį sąrašą, suinteresuotos Valstybės, šio Protokolo Šalys, pasiūlo ne daugiau kaip po penkis nacionalinius ekspertus. Suinteresuota Valstybė, šio Protokolo šalis, gali paprieštarauti konkretaus eksperto dalyvavimui vizite, tokiu atveju Prevencijos pakomitetas turi pasiūlyti kitą ekspertą.

4. Prevencijos pakomitetas gali pasiūlyti po reguliaraus vizito surengti trumpą pakartotinį vizitą, jei mano, kad tai reikalinga.

14 straipsnis

1. Kad būtų įgyvendinti Prevencijos pakomitečiui suteikti įgaliojimai, Valstybės, šio Protokolo Šalys, įsipareigoja jam suteikti:

a) galimybę be apribojimų susipažinti su visa informacija apie laisvės netekusių asmenų skaičių laisvės atėmimo vietose, kaip apibrėžta 4 straipsnyje, taip pat apie tokių vietų skaičių ir buvimo vietą;

b) galimybę be apribojimų susipažinti su visa informacija apie elgesį su šiais asmenimis ir apie jų laikymo sąlygas;

c) atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, galimybę be apribojimų patekti į visas laisvės atėmimo vietas, įrenginius ir infrastruktūros objektus;

d) galimybę privačiai apklausti laisvės netekusius asmenis be liudininkų – asmeniškai arba prireikus per vertėją, taip pat bet kokius kitus asmenis, kurie, Prevencijos pakomitečio nuomone, galėtų suteikti reikiamos informacijos;

e) galimybę pasirinkti, kokias vietas pakomitečio nariai norėtų aplankyti ir kokius asmenis apklausti.

2. Prieštaravimą vizitui į konkrečią laisvės atėmimo vietą galima pareikšti tik jei tai neatidėliotina ir būtina dėl priežasčių, susijusių su valstybės gynyba, visuomenės saugumu, gaivalinėmis nelaimėmis ar rimtais neramumais lankytinoje laisvės atėmimo vietoje, dėl kurių tokio vizito laikinai negalima surengti. Paskelbta nepaprastoji padėtis pati savaime negali būti pagrindas, dėl kurio Valstybė, šio Protokolo Šalis, galėtų prieštarauti vizitui.

15 straipsnis

Jokia valdžios įstaiga ar pareigūnas negali nurodyti taikyti, patys taikyti, leisti taikyti ar toleruoti kokių nors nuobaudų asmeniui ar organizacijai, kurie Prevencijos pakomitečiui ar jo delegatams pateikė kokios nors informacijos, nesvarbu, teisingos ar ne, ir tokių asmenų ir organizacijų padėtis negali būti kaip nors kitaip pabloginta.

16 straipsnis

1. Prevencijos pakomitetas konfidencialiai perduoda savo rekomendacijas ir pastabas Valstybei, šio Protokolo Šaliai, ir, jei tinkama, nacionalinei prevencijos institucijai.

2. Prevencijos pakomitetas paskelbia savo ataskaitą kartu su atitinkamos Valstybės, šio Protokolo Šalies, pastabomis, kai ta Valstybė, šio Protokolo Šalis, to paprašo. Jei Valstybė, šio Protokolo Šalis, paviešina dalį ataskaitos, Prevencijos pakomitetas gali paskelbti visą ataskaitą arba jos dalį. Tačiau negalima skelbti asmens duomenų be aiškaus atitinkamo asmens sutikimo.

3. Prevencijos pakomitetas Kovos su kankinimu komitetui pateikia viešą metinę savo veiklos ataskaitą.

4. Jei Valstybė, šio Protokolo Šalis, atsisako bendradarbiauti su Prevencijos pakomitečiu pagal 12 ir 14 straipsnius arba nesiima veiksmų padėčiai pagerinti pagal Prevencijos pakomitečio rekomendacijas, Kovos su kankinimu komitetas, Prevencijos pakomitečio prašymu, suteikęs galimybę Valstybei, šio Protokolo Šaliai, pareikšti savo nuomonę, gali daugumos narių balsais nuspręsti padaryti viešą pareiškimą atitinkamu klausimu arba paskelbti Prevencijos pakomitečio ataskaitą.

IV DALIS

Nacionalinės prevencijos institucijos

17 straipsnis

Kiekviena Valstybė, šio Protokolo Šalis, ne vėliau kaip per metus nuo šio Protokolo įsigaliojimo, ratifikavimo ar prisijungimo prie jo paskiria ar įsteigia bent vieną nepriklausomą nacionalinę prevencijos instituciją kankinimų prevencijai nacionaliniu lygmeniu vykdyti arba pratęsia jos įgaliojimus. Decentralizuotų padalinių įsteigtos institucijos gali būti skiriamos kaip nacionalinės prevencijos institucijos šiam Protokolui įgyvendinti, jei jos atitinka jo nuostatas.

18 straipsnis

1. Valstybės, šio Protokolo Šalys, užtikrina nacionalinių prevencijos institucijų funkcinių nepriklausomumą, taip pat jų personalo nepriklausomumą.

2. Valstybės, šio Protokolo Šalys, imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad nacionalinių prevencijos institucijų ekspertai turėtų reikiamų sugebėjimų ir profesinių žinių. Jos siekia lyčių pusiausvyros ir tinkamo šalies etninių grupių ir mažumų atstovavimo.

3. Valstybės, šio Protokolo Šalys, įsipareigoja nacionalinėms prevencijos institucijoms suteikti galimybę naudotis jų veiklai reikalingais ištekliais.

4. Steigdamos nacionalines prevencijos institucijas, Valstybės, šio Protokolo Šalys, tinkamai atsižvelgia į Principus, reglamentuojančius nacionalinių žmogaus teisių stiprinimo ir apsaugos institucijų statusą.

19 straipsnis

Nacionalinėms prevencijos institucijoms suteikiami bent jau šie įgaliojimai:

a) nuolat tikrinti, kaip elgiamasi su laisvės netekusiais asmenimis 4 straipsnyje apibrėžtose laisvės atėmimo vietose, siekiant, jei reikia, sustiprinti jų apsaugą nuo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ar baudimo;

b) teikti atitinkamoms valdžios įstaigoms rekomendacijas, kaip pagerinti elgesį su laisvės netekusiais asmenimis ir jiems sudarytas sąlygas, taip pat užkirsti kelią kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimui, atsižvelgiant į atitinkamas Jungtinių Tautų normas;

c) teikti pasiūlymus ir pastabas dėl galiojančių teisės aktų ar teisės aktų projektų.

20 straipsnis

Kad nacionalinės prevencijos institucijos galėtų įgyvendinti savo įgaliojimus, Valstybės, šio Protokolo Šalys, įsipareigoja joms suteikti:

a) galimybę susipažinti su visa informacija apie laisvės netekusių asmenų skaičių laisvės atėmimo vietose, kaip apibrėžta 4 straipsnyje, taip pat apie tokių vietų skaičių ir jų buvimo vietą;

b) galimybę susipažinti su visa informacija apie elgesį su šiais asmenimis ir apie jų laikymo sąlygas;

c) galimybę patekti į visas laisvės atėmimo vietas, įrenginius ir infrastruktūros objektus;

d) galimybę privačiai apklausti laisvės netekusius asmenis be liudininų – asmeniškai arba prireikus per vertėją, taip pat bet kokius kitus asmenis, kurie, nacionalinės prevencijos institucijos nuomone, galėtų suteikti reikiamos informacijos;

e) galimybę pasirinkti, kokias vietas šios institucijos norėtų aplankyti ir kokius asmenis apklausti;

f) teisę palaikyti ryšius su Prevencijos pakomitečiu, siųsti jam informaciją ir rengti susitikimus su juo.

21 straipsnis

1. Jokia valdžios įstaiga ar pareigūnas negali nurodyti taikyti, patys taikyti, leisti taikyti ar toleruoti kokių nors nuobaudų asmeniui ar organizacijai, kurie nacionalinei prevencijos institucijai pateikė kokios nors informacijos, nesvarbu, teisingos ar ne, ir tokių asmenų ar organizacijų padėtis negali būti kaip nors kitaip pabloginta.

2. Nacionalinių prevencijos institucijų surinkta slapta informacija neviešinama. Jokie asmens duomenys negali būti paskelbti be aiškaus atitinkamo asmens sutikimo.

22 straipsnis

Atitinkamos Valstybės, šio Protokolo Šalies, kompetentingos institucijos išnagrinėja nacionalinės prevencijos institucijos rekomendacijas ir užmezga su ja dialogą dėl galimų įgyvendinimo priemonių.

23 straipsnis

Valstybės, šio Protokolo Šalys, įsipareigoja paskelbti ir išplatinti nacionalinių prevencijos institucijų metines ataskaitas.

V DALIS**Pareiškimas****24 straipsnis**

1. Ratifikavusios Protokolą, Valstybės, šio Protokolo Šalys, gali padaryti pareiškimą dėl savo įsipareigojimų pagal Protokolo III arba IV dalis vykdymo atidėjimo.

2. Šis atidėjimas galioja ne daugiau kaip trejus metus. Valstybei, šio Protokolo Šaliai, pateikus tinkamus argumentus, Kovos su kankinimu komitetas, pasikonsultavęs su Prevencijos pakomitečiu, gali pratęsti šį laikotarpį dar dvejiems metams.

VI DALIS**Finansinės nuostatos****25 straipsnis**

1. Prevencijos pakomitečio išlaidas, turėtas įgyvendinant šį Protokolą, padengia Jungtinės Tautos.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius suteikia reikalingą personalą ir infrastruktūrą, kad būtų veiksmingai įgyvendintos Prevencijos pakomitečio funkcijos pagal šį Protokolą.

26 straipsnis

1. Pagal atitinkamas Generalinės Asamblėjos procedūras įsteigiamas specialus fondas, administruojamas vadovaujantis Jungtinių Tautų finansų reglamentais ir taisyklėmis, kurio paskirtis – padėti finansuoti Prevencijos pakomitečio rekomendacijų, pateiktų po vizito į Valstybę, šio Protokolo Šalį, taip pat nacionalinių prevencijos institucijų švietimo programų įgyvendinimą.

2. Specialusis fondas gali būti finansuojamas savanoriškais vyriausybių, tarpvyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų ir kitų privačių ir viešųjų subjektų įnašais.

VII DALIS**Baigiamosios nuostatos**

27 straipsnis

1. Šį Protokolą gali pasirašyti bet kuri Konvenciją pasirašiusi Valstybė.
2. Šį Protokolą gali ratifikuoti bet kuri Konvenciją ratifikavusi ar prie jos prisijungusi Valstybė. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
3. Prie šio Protokolo gali prisijungti bet kuri valstybė, ratifikavusi Konvenciją ar prie jos prisijungusi.
4. Prisijungiamą prisijungimo dokumentą deponuojant Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.
5. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius informuoja visas šį Protokolą pasirašiusias ar prie jo prisijungusias valstybes apie kiekvieną jam deponuotą ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

28 straipsnis

1. Šis Protokolas įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos dienos, kai Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui buvo deponuotas dvidešimtas ratifikavimo ar prisijungimo dokumentas.
2. Kiekvienai valstybei, kuri šį Protokolą ratifikuoja ar prie jo prisijungia deponavus dvidešimtą ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, šis Protokolas įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos dienos, kai ji deponavo savo ratifikavimo ar prisijungimo dokumentą.

29 straipsnis

Šio Protokolo nuostatos be apribojimų ir išimčių galioja visose federacinių Valstybių dalyse.

30 straipsnis

Šiam Protokolui negali būti daromos jokios išlygos.

31 straipsnis

Šio protokolo nuostatos nedaro poveikio Valstybių, šio Protokolo Šalių, įsipareigojimams pagal regionines konvencijas dėl laisvės atėmimo vietų lankymo sistemos sukūrimo. Prevencijos pakomitėtis ir pagal tokias regionines konvencijas įsteigtos įstaigos skatinamos konsultuotis ir bendradarbiauti, kad būtų išvengta funkcijų dubliavimo ir veiksmingai prisidėta prie šio Protokolo tikslų įgyvendinimo.

32 straipsnis

Šio Protokolo nuostatos nedaro poveikio nei Valstybių, šio Protokolo Šalių, įsipareigojimams pagal keturias 1949 m. rugpjūčio 12 d. Ženevos konvencijas ir 1977 m. birželio 8 d. priimtus jų papildomus protokolus, nei kurios nors Valstybės, šio Protokolo Šalies, teisei leisti Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui aplankyti laisvės atėmimo vietas tarptautinėje humanitarinėje teisėje nereglamentuojamais atvejais.

33 straipsnis

1. Bet kuri Valstybė, šio Protokolo Šalis, gali bet kada denonsuoti šį protokolą, pateikdama rašytinį pranešimą Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, kuris apie tai informuoja kitas Valstybes, šio Protokolo ir Konvencijos Šalis. Denonsavimas įsigalioja praėjus metams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gavo pranešimą.

2. Toks denonsavimas neatleidžia Valstybės, šio Protokolo Šalies, nuo įsipareigojimų pagal šį Protokolą, susijusių su veikomis ar aplinkybėmis, padarytomis ar susidariusiomis iki denonsavimo įsigaliojimo dienos, ar su veiksmis, kurių Prevencijos pakomitetas nusprendė ar gali nuspręsti imtis atitinkamos Valstybės, šio Protokolo Šalies, atžvilgiu; denonsavimas taip pat netrukdo toliau nagrinėti klausimo, kuris Prevencijos pakomitetyje jau buvo nagrinėjamas iki denonsavimo įsigaliojimo dienos.

3. Po Valstybės, šio Protokolo Šalies, paskelbto denonsavimo įsigaliojimo dienos Prevencijos pakomitetas nepradeda nagrinėti jokių naujų klausimų, susijusių su šia Valstybe.

34 straipsnis

1. Bet kuri Valstybė, šio Protokolo Šalis, gali siūlyti pataisas ir teikti jas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui. Tada Generalinis Sekretorius perduoda pasiūlytas pataisas Valstybėms, šio Protokolo Šalims, prašydamas pranešti jam, ar jos pageidauja sušaukti Valstybių, šio Protokolo Šalių, konferenciją pasiūlymui apsvarstyti ir dėl jo balsuoti. Jei per keturis mėnesius nuo pasiūlymų perdavimo dienos bent vienas trečdalis Valstybių, šio Protokolo Šalių, pareiškia pritarimą tokiai konferencijai, Generalinis Sekretorius sušaukia Jungtinių Tautų rengiamą konferenciją. Visas pataisas, kurioms pritaria du trečdaliai Valstybių, šio Protokolo Šalių, dalyvaujančių ir balsuojančių konferencijoje, Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius pateikia visoms Valstybėms, šio Protokolo Šalims, tvirtinti.

2. Pataisa, priimta pagal šio straipsnio 1 dalį, įsigalioja tada, kai ją patvirtina du trečdaliai Valstybių, šio Protokolo Šalių, pagal savo atitinkamas konstitucines procedūras.

3. Įsigaliojusios pataisos tampa privalomos jas patvirtinusioms Valstybėms, šio Protokolo Šalims, o likusios Valstybės, šio Protokolo Šalys, ir toliau turi laikytis šio Protokolo nuostatų ir ankstesnių pataisų, kurias jos jau patvirtino.

35 straipsnis

Prevencijos pakomitečio ir nacionalinių prevencijos institucijų nariams suteikiamos visos privilegijos ir imunitetai, kokių jiems reikia, kad galėtų nepriklausomai atlikti savo funkcijas. Prevencijos pakomitečio nariams suteikiamos privilegijos ir imunitetai, nurodyti 1946 m. vasario 13 d. Konvencijos dėl Jungtinių Tautų privilegijų ir imunitetų 22 skyriuje, atsižvelgiant į tos konvencijos 23 skyriaus nuostatas.

36 straipsnis

Kai lankosi Valstybėje, šio Protokolo Šalyje, Prevencijos pakomitečio nariai, atsižvelgdami į šio Protokolo nuostatas bei tikslus ir jiems suteiktas privilegijas ir imunitetus:

- a) laikosi lankomos Valstybės įstatymų ir reglamentų;
- b) nesiima jokių veiksmų ar veiklos, nesuderinamų su nešališku ir tarptautiniu jų pareigų pobūdžiu.

37 straipsnis

1. Šis Protokolas, kurio tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

2. Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius patvirtintas šio Protokolo kopijas nusiunčia visoms Valstybėms.